

Statsbudsjettseminar 2010

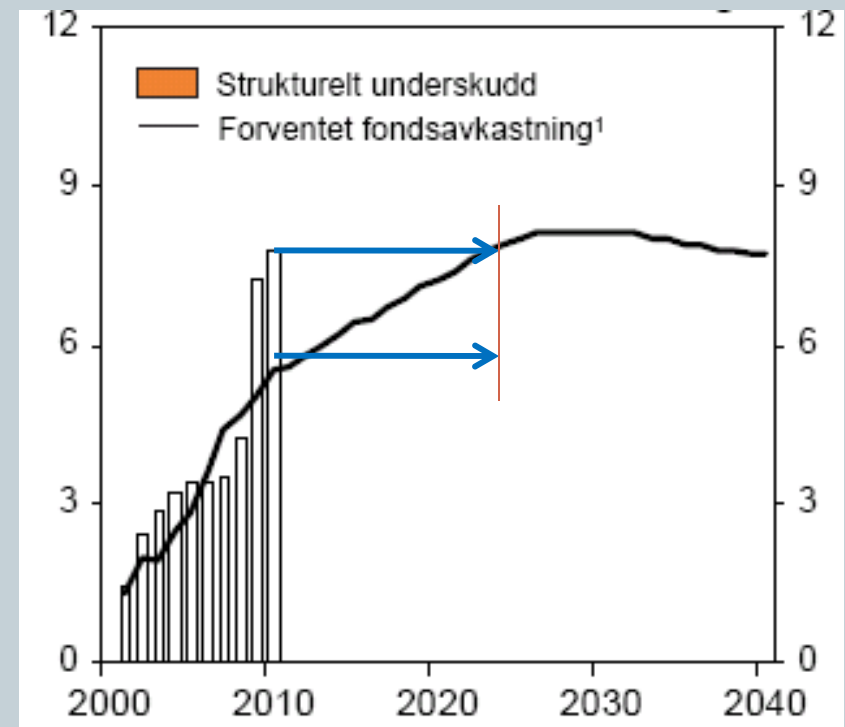
HILDE C. BJØRNLAND

HANDELSHØYSKOLEN BI

14. oktober 2010

Det var en gang en handlingsregel...

- *Handlingsregelen bidrar til forutsigbarhet om bruken av petroleumsinntekter i norsk økonomi ... Støtter opp under pengepolitikken og legger et grunnlag for stabile forventninger, bl.a. i valutamarkedet*

Kilde: Nasjonalbudsjettet

Handlingsregelen gir fleksibilitet i budsjettpolitikken.

- Under en lavkonjunktur ligger strukturelt, oljekorrigerte budsjettunderskudd over 4-prosentbanen. I en høykonjunktur ligger den under 4-prosentbanen. *Avviket fra banen skal over tid i sum bli null.*
- I 2009 tok det av. Merforbruket var på 39,9 mrd norske kroner. I 2010 økte det ytterligere, til 44,6 mrd kroner (5,7 prosent av fondskapitalen).
- Det gjør det nesten umulig å komme tilbake til banen, langt mindre å komme under banen, uten å kutte kraftig i utgiftene.

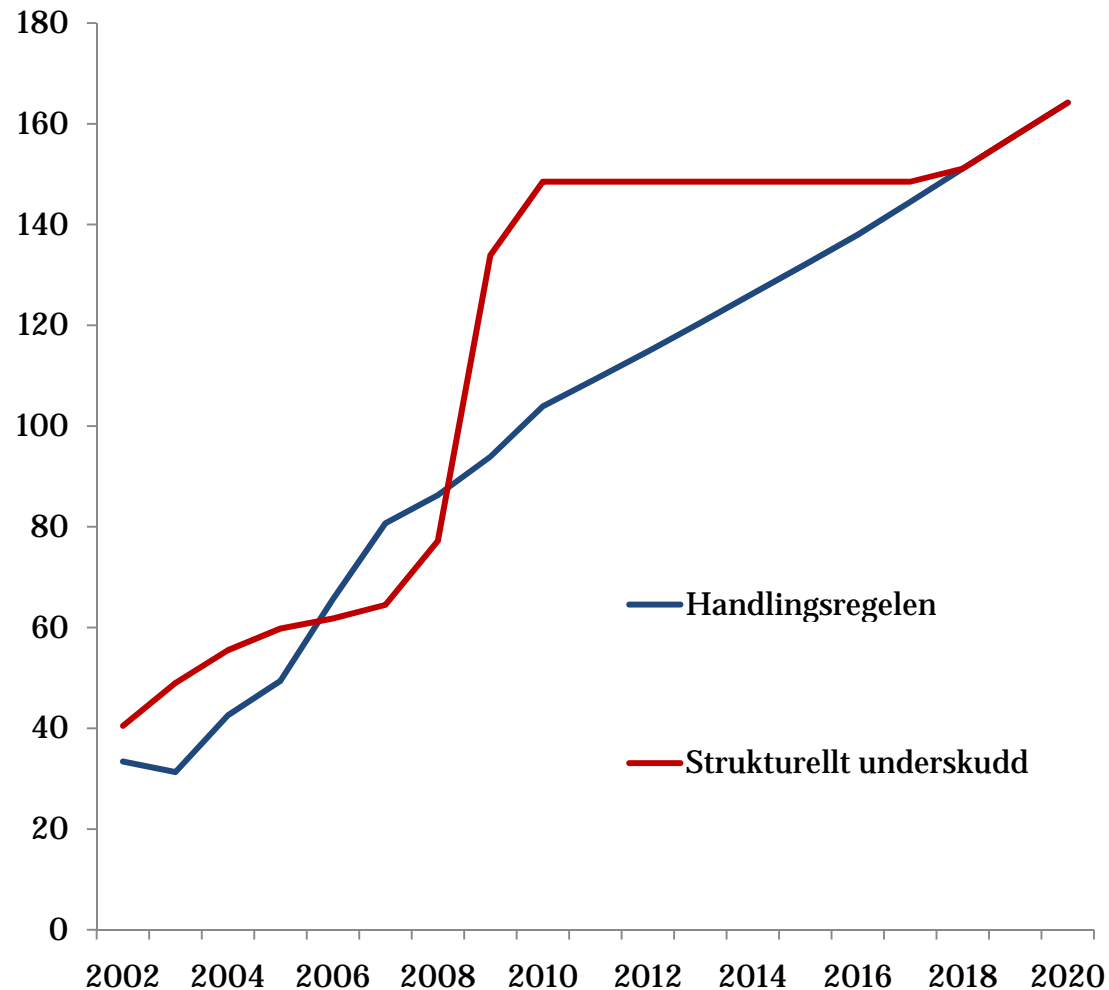
Forutsetninger i nasjonalbudsjettet

- I framskrivningen av fondskapitalen er det forutsatt uendret (*nullvekst*) strukturelt underskudd i 2010 kroner frem til en er tilbake på 4 prosent regelen (2018).
- Deretter vokser den i takt med 4-prosentsregelen (handlingsregelen)
- Siden 2001 har veksten i strukturelt budsjettunderskudd vært 16 prosent i snitt pr år.
- Men selv før finanskrisen var veksten i snitt 10 prosent pr. år (2001-2008) .

Mrd kroner

Nasjonalbudsjettet (NB) forutsetter uendret strukturelt underskudd i 2010 kroner frem til en er tilbake på 4 prosent regelen (2018).

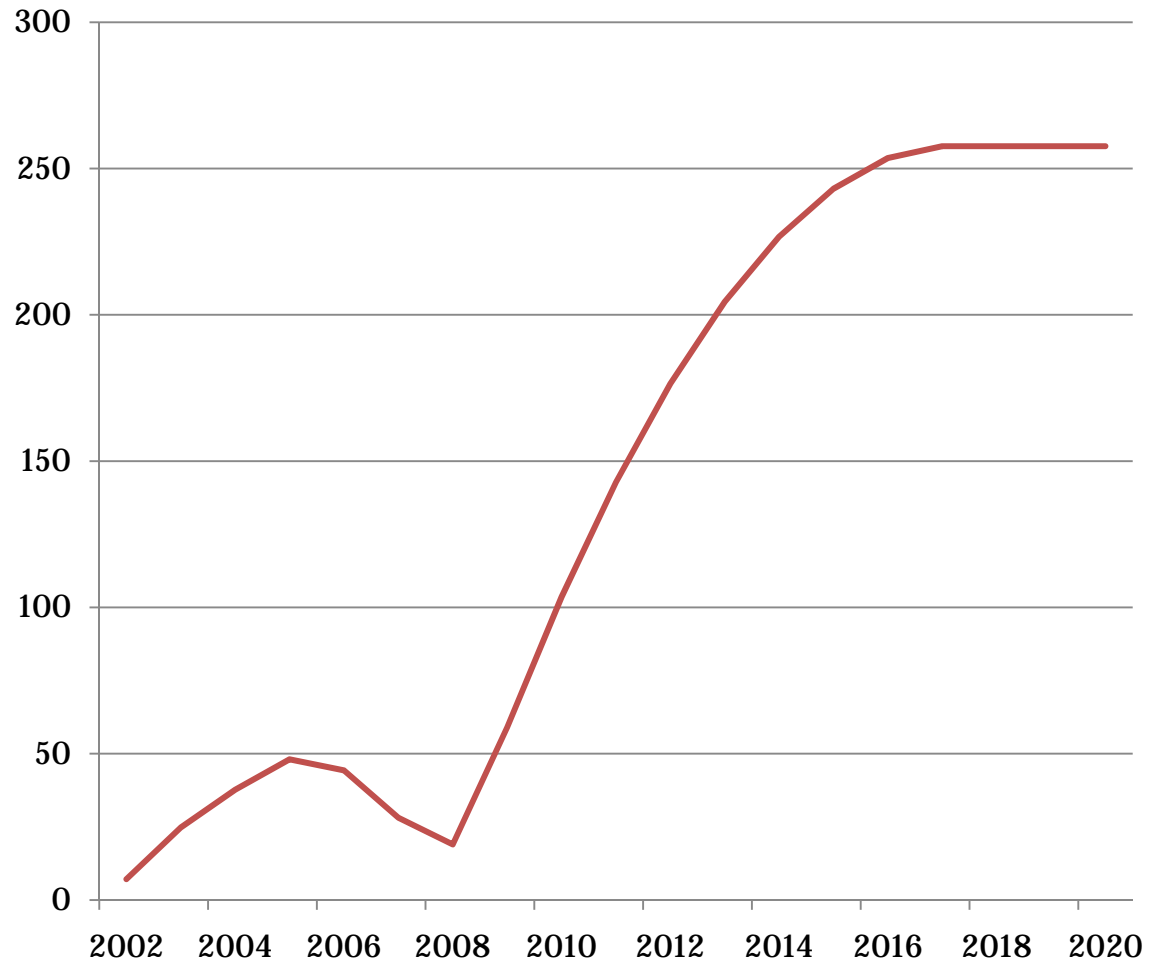
Kilde: Nasjonalbudsjettet og egne beregninger

Sum

Merforbruk
utover
handlings-
regelen i 2020:
258 mrd norske
kroner!

SUM, avvik fra handlingsregelen, mrd. kroner

Kilde: Nasjonalbudsjettet og egne beregninger

Alternative senarioer

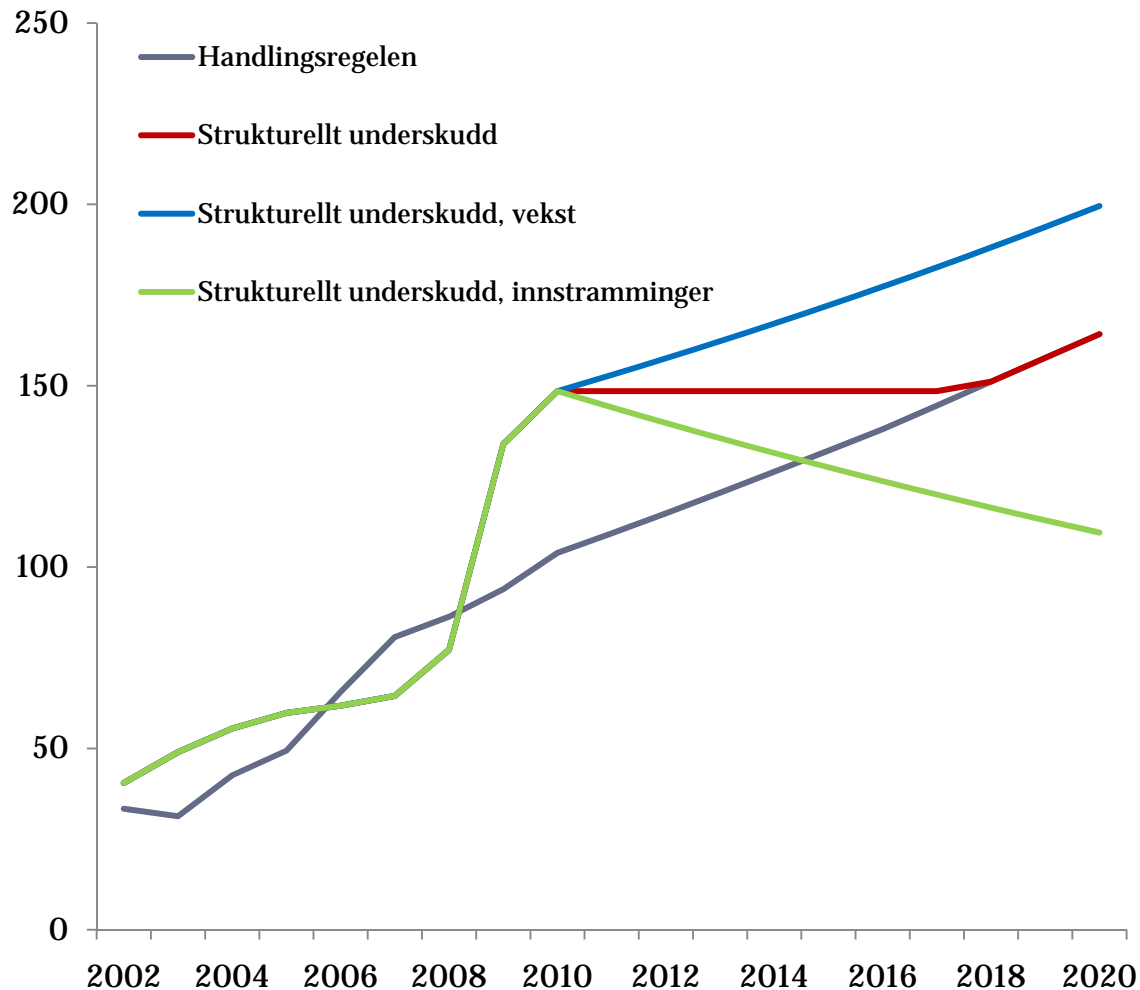
- Ser på tre baner for det strukturelle oljekorrigerede budsjettunderskuddet:
  - Nasjonalbudsjett:*** Uendret strukturelt underskudd i 2010 kroner frem til en er tilbake på 4 prosent regelen (2018).
  - Vekst*** i strukturelt budsjettunderskudd i 2010 kroner på 3 prosent pr år.
  - Kutt*** i strukturelt budsjettunderskudd i 2010 kroner på 3 prosent pr år.

Tre senarioer

i) NB Strukturelt underskudd (nullvekst i utgiftene)

ii) Strukturelt underskudd: Vekstbane (3 prosent vekst i underskuddet pr. år)

iii) Strukturelt underskudd: Innstrammende bane (- 3 prosent pr. år)

Kilde: Nasjonalbudsjettet og egne beregninger

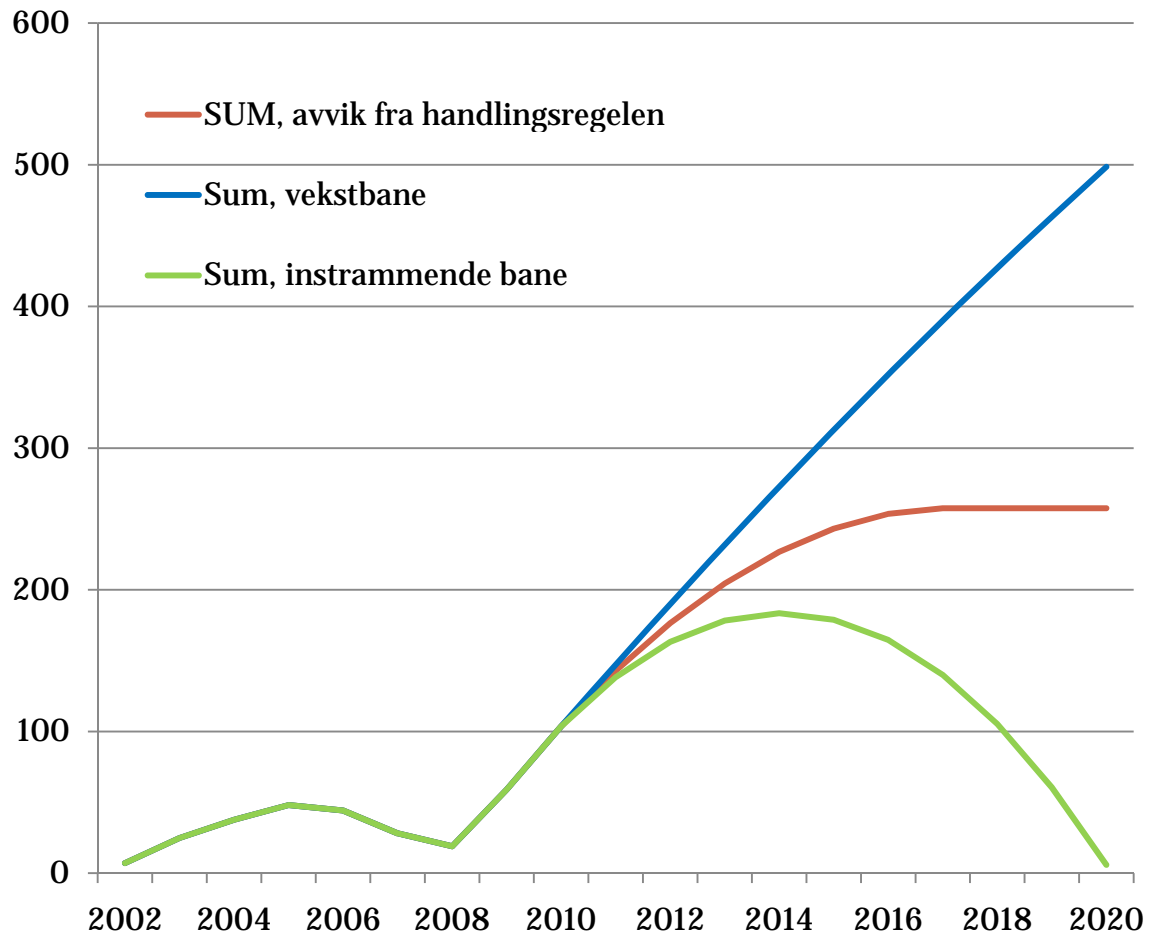
SUM: Tre senarioer

Merforbruk utover handlingsregelen i 2020:

i) NB: 258 mrd kroner

ii) Vekstbane: 500 mrd kroner

iii) Innstrammende bane: 0 mrd kroner

Kilde: Nasjonalbudsjettet og egne beregninger

Er handlingsregelen død?

Jeg frykter det!

- Kan ikke regne med sterk vekst i inntektene fremover. Men antagelser om oljepris og valutakurs gir usikkerhet.
- Selv med nullvekst i underskuddet er det så vidt vi når handlingsregelen før 2020.
- Men vi når den først etter at vi har brukt 258 mrd. kroner mer en vi 'skulle'. Og høyst sannsynlig blir det mer enn det.
- Skal handlingsregelen nåes må vi kutte i utgiftene. Prioriteringer.

Utfordringer fremover

HVEM HAR EGENTLIG MISTET JOBBEN?

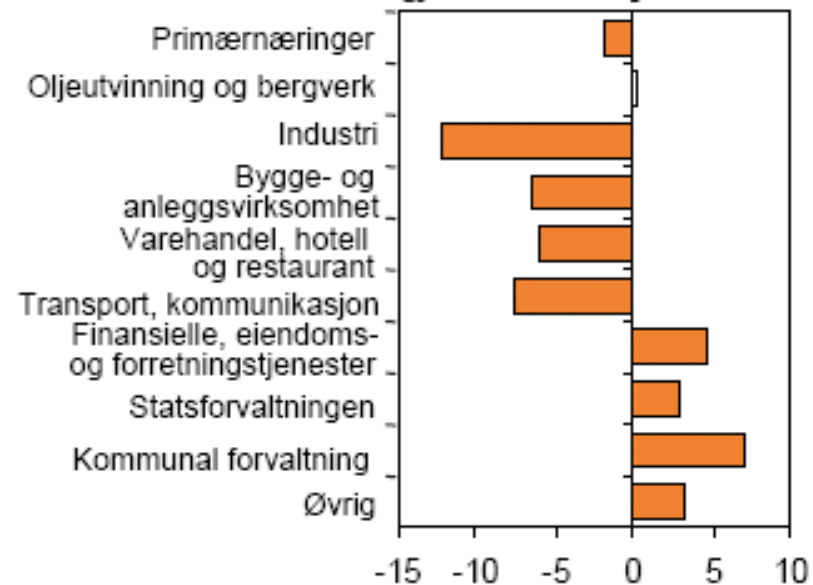
VEKSTEN I SYKE OG UFØRE ØKER

MEN NOE ER DA BRA?

Utviklingen i sysselsettingen

Det er i konkurranseutsatte næringer og i byggebransjen at ledigheten har økt mest.

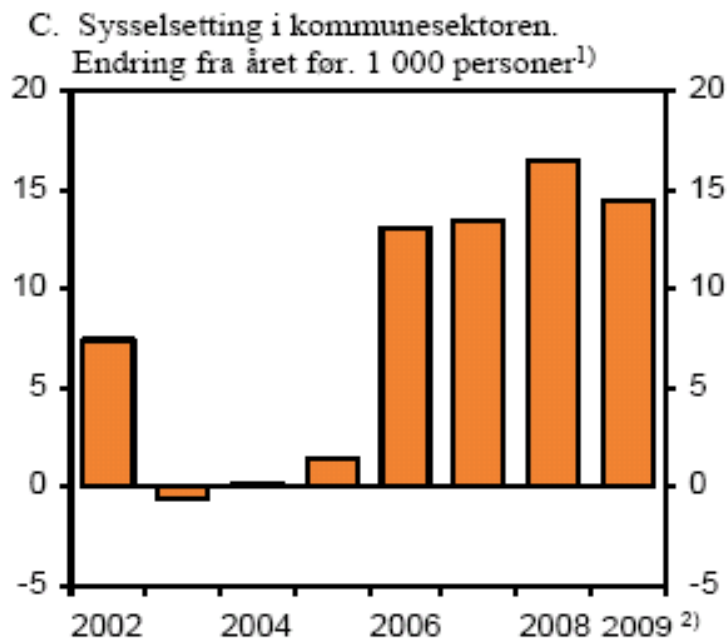
A. Sysselsetting etter næring. Endring fra 3. kv.2008 til 2. kv.2009. Sesongjustert. 1 000 personer

Kilde: Nasjonalbudsjettet

Utviklingen i sysselsettingen

Mens i kommunesektoren har sysselsettingen holdt seg høy.

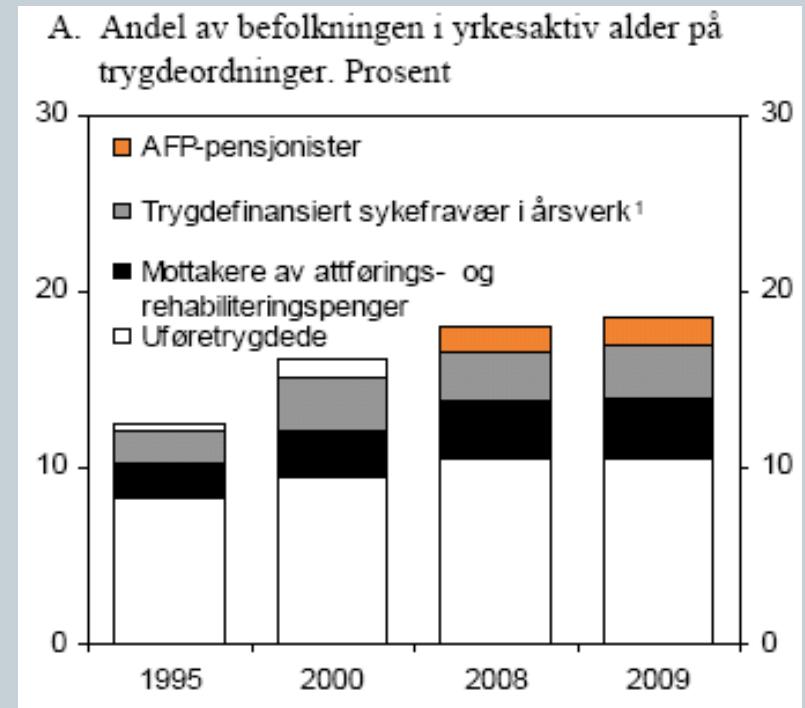
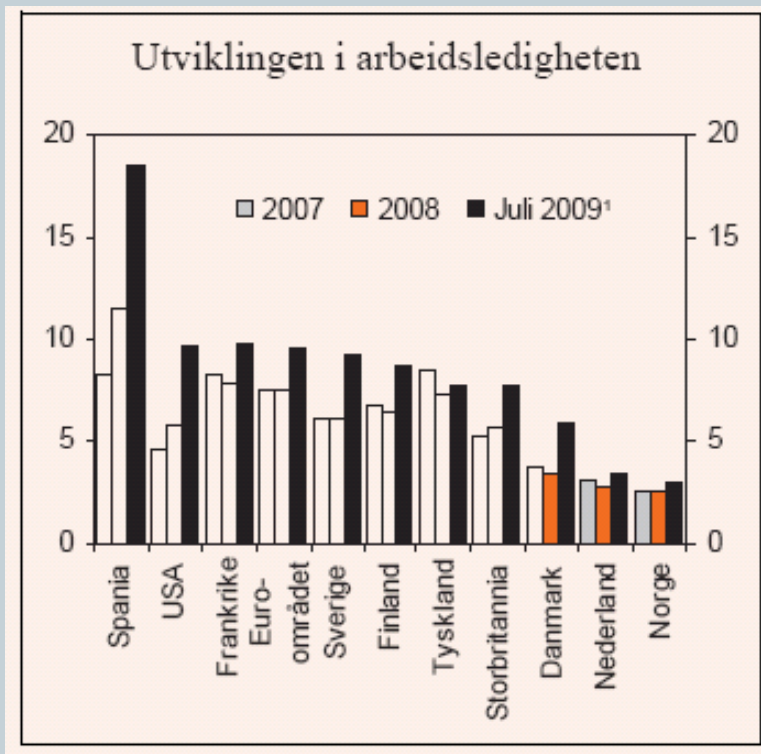
Kilde: Nasjonalbudsjettet

Tiltak

- Trenger bedre rammevilkår til konkurranseutsatte næringer der ledigheten har økt mest.
- Skjermet sektor øker på bekostning av konkurranseutsatte næringer (Hollandsk syke?).
- Eksportsektoren trenger lav rente og svak krone en stund til. Budsjettet bidrar ikke her.
- Og finanspolitikken virker med etterslep. Bør begynne å stramme inn allerede nå.
- Og så til de virkelig store strukturelle problemene:

Ikke mange ledige, men mange syke og uføre

Kilde: Nasjonalbudsjettet

Så hva er bra?

- Økt skatt på bolig – et skritt i riktig retning.
- Kan hindre boligbobler . Gjør det mindre attraktivt å spekulere i bolig.
- Uheldig by – land/distrikts profil. Det er i byene de fleste bor.
- Må kompensere med å redusere skatt andre steder, for eksempel inntektsskatt.